

‘We moeten ons geen illusies maken, het worden heftige maanden’

Het onderwijs zet zich schrap om de komende weken tot duizenden Oekraïense leerlingen op te vangen. ‘Er wacht ons heel veel begeleiding en traumasensitief werk. Dit zal de scholen onder druk zetten.’

Door **Klaas Maenhout**

Foto's **Sebastian Steveniers**

Vrijdag 18 maart 2022 om 0.00 uur

Een bonte bende aan de schoolpoort. In de Okan-klassen zitten al twee Oekraïense meisjes, Yulia en Anna. Er worden nog meer gevluchte kinderen verwacht.

‘Thuisblijven is saai’, zegt Veronika (12). Samen met haar broer Vladyslav (14) is ze woensdagochtend ingeschreven in de onthaalklas voor

anderstalige nieuwkomers (Okan) van de Bernardusscholen in Oudenaarde. De twee zijn samen met hun moeder Anna (38) gevlucht uit de Oekraïense stad Cherkasy en verblijven sinds 7 maart in ons land. Via het OCMW kregen ze een huisje in Maarkedal. ‘Ik verlang eigenlijk wel naar school en ik wil gerust Nederlands leren’, zegt Veronika in vloeiend Engels. Sinds haar zesde krijgt ze Engels als tweede taal op school.

Later in de voormiddag wordt nog een nieuwe leerling ingeschreven en ook voor vrijdag staan inschrijvingen gepland. ‘Chaotisch’, noemt directeur Toon Vroman (42) de situatie zijn school. Sinds vorige week lopen de aanvragen van Oekraïense leerlingen binnen – via gastgezinnen, via OCMW’s of via de ouders zelf. Van een officieel kader is nog geen sprake. ‘De Oekraïense leerlingen worden in het gewoon onderwijs ingeschreven, sommigen krijgen nog afstandsonderwijs vanuit Oekraïne en anderen hopen zo snel mogelijk terug te keren naar hun land en willen eigenlijk geen Nederlands leren. Toch merken we dat de leerlingen hier allemaal gemotiveerd zijn’, zegt Charlotte Declercq (39), de vervolgschoolcoach.

- [Getuigenissen: Onder één dak met een Oekraïens gezin](#)

Vijfduizend extra leerlingen

Hoe zwaar de oorlog zich zal laten voelen in het Vlaamse onderwijs, is voorlopig koffiedik kijken. In eerste instantie wordt naar het Okan-onderwijs gekeken om de jongeren op te vangen. ‘De berichten die we horen, zijn onheilspellend’, zegt Vroman. Op informele vergaderingen met de koepels en de kabinetten viel te horen dat de scholen rekening moesten houden met vijfduizend extra leerlingen. Deze week werd gesuggereerd dat het om ‘een veelvoud daarvan’ zou gaan. ‘Het wordt een enorme uitdaging’, zegt Vroman. ‘Maar het is onze maatschappelijke plicht. Laat ons die vooral nederig uitvoeren.’

‘Het wordt een enorme uitdaging, maar het is onze maatschappelijke plicht. Laat ons die vooral nederig uitvoeren’

Toon Vroman Directeur Bernardusscholen Oudenaarde

De school is volop aan het schakelen. Er is een akkoord met de Christelijke Mutualiteit die naast de school een leegstaand gebouw hebben om daar lokalen in te richten, mogelijk worden er containerklassen aangevraagd, er zijn extra vacatures gepubliceerd, de puzzel van de leerkrachten wordt herschikt. ‘We willen iedereen een plaats geven, maar dat zal onze werking onder druk zetten. We moeten ons geen illusies maken: het worden heftige maanden’, zegt Vroman.

Yulia en Anna (links) met hun klasgenoten. In de school zitten 27 verschillende nationaliteiten in de Okan-klassen.

De andere leerlingen lijken alvast klaar voor de nieuwe leerlingen. ‘Ik volg de oorlog via al-Hadath (een Arabische zender, red.)’, zegt Nour Alradi (12). Zij vluchtte vorig jaar met haar ouders en twee broers uit Syrië. De oorlogen maken haar verdrietig. ‘Wij konden soms niet eten of drinken. Vaak konden we niet naar school gaan’, vertelt ze. Ze zit sinds september in de Okan-les en hoopt volgend jaar een zorgopleiding te volgen.

Onderwijs op maat

Leerkracht Nederlands Liesbeth Hoste (30) merkt nu al verschillen met de eerdere vluchtelingengolven. ‘Onder de Syrische vluchtelingen zaten heel wat analfabete jongeren. Het ging ook vaker om niet-begeleide minderjarigen. De Oekraïense leerlingen zijn goedgeschoold, daarom kunnen we hen meteen een volwaardig traject aanbieden.’

Op dit ogenblik mixt de school nog 27 nationaliteiten in de Okan-klassen – opgesplitst van A tot F en met gemiddeld negen leerlingen per klas. Het Nederlands is er de voertaal. ‘Er gaan stemmen op om meer lessen in het Engels te geven, of zelfs in het Oekraïens. Beide zijn op dit moment moeilijk realiseerbaar, al hebben we uiteraard respect voor hun thuistaal. De leerlingen mogen Oekraïens spreken als dit hun kan helpen en ze mogen elkaar vragen stellen tijdens de les’, zegt Vroman.

Okan is een verhaal van onderwijs op maat, benadrukken de verschillende leerkrachten op school. ‘Een one size fits all is onmogelijk’, benadrukt de directeur. ‘Dat geldt ook voor het mentale welbevinden van de leerlingen. Er

wacht ons heel veel begeleiding en traumasensitief werk, al is dat momenteel nog moeilijk in te schatten.'

'Sommigen krijgen nog afstandsonderwijs vanuit Oekraïne, anderen hopen zo snel mogelijk terug te keren naar hun land en willen eigenlijk geen Nederlands leren'

Charlotte Declercq Vervolgcoach Bernardusscholen

De komende maanden worden even interessant als uitdagend, denkt Vroman. Toch wordt er in veel scholen gezocht. De ene crisis vloeit naadloos over in de andere. Waar de coronacrisis bepaalde pijnpunten in het onderwijs blootlegde (gebrekkige digitale skills, slechte ventilatie ...), lijkt de oorlog nu andere tekorten boven water te halen. Met stip op één: het capaciteitsgebrek voor anderstalige nieuwkomers. De Antwerpse schepen van Onderwijs, Jinnih Beels (Vooruit), tweette dat er voor de oorlog al 170 jongeren op de wachtlijst stonden voor de Okan-klassen in het secundair onderwijs in haar stad. 'Veel scholen hebben een stop ingevoerd', bevestigt Vroman. In Oudenaarde boemde het aantal leerlingen dit schooljaar. De school ging van veertig naar zeventig leerlingen. Het einde lijkt nog lang niet in zicht.

Toch is de directeur hoopvol. 'We zijn verrast door de maatschappelijke solidariteit. Die zien we ook hier. De twee nieuwe vacatures die zijn uitgeschreven om de Oekraïense leerlingen te onderwijzen of te ondersteunen, leidden in enkele dagen tot vijf sollicitaties.' Dat is ongezien in tijden dat de lerarenpoel zo goed als opgedroogd is. 'Het is cru, maar de solidariteit zal wellicht in ons voordeel spelen. Toch zal er meer nodig zijn. Ik hoop dat we veel vrijheid krijgen om naar oplossingen te zoeken.'